

Nr 127.

Av herrar **Dahlgren** och **Adolfsson**, om förebyggande åtgärder mot yrkesdövhet.

Den 26 september 1947 bemyndigade Kungl. Maj:t kommittén för dövhetens bekämpande att verkställa utredning rörande de hörseldefektas problem. Av direktiven för kommitténs arbete framgår:

»Vid utredningen böra de sociala frågorna upptagas till ingående granskning. Utredningen bör vidare taga sikte på behovet av att den medicinsk-akustiska forskningen blir bättre tillgodosedd än för närvarande. Det bör därjämte vara de sakkunniga synnerligen angeläget att undersöka möjligheterna av att samordna de samhällsliga åtgärderna på dövårdens område, såväl i vad gäller det på forskning och andra allmänna uppgifter inriktade arbetet som beträffande de enskilda hjälpåtgärderna. Vid utredningen bör hänsyn tagas till hela det klientel, som kan vara i behov av hjälp från samhällets sida. Särskilt böra de sakkunniga uppmärksamma de hos barn förekommande hörseldefekterna, vilka ofta verka starkt utvecklingshämmande. Likaledes böra de frågor, som sammanhånga med yrkesdövheten, noga beaktas.

Vad angår frågan, hur de nu antydda syftena skola kunna nås, anser jag de sakkunniga böra pröva behovet och lämpligheten av att inrätta en central statlig institution med uppgift bland annat att tjäna såsom rådgivnings-, kontroll- och samordningsorgan på dövårdens område. Institutionen skulle erbjuda undersökningsmöjligheter i fråga om individuella fall. Funktionsprovningar skulle kunna utföras för att utröna orsakerna till hörselnedsättningar i dessa fall, varjämte behovet av hörselapparat och utprovning av dylik skulle ske vid institutionen. Denna borde därjämte utöva en allmän kontroll av tekniska ljudförstärkningsapparater. Den samordnande uppgiften skulle närmast avse den sociala verksamheten för de döva. Det torde vidare böra övervägas, huruvida medicinsk-akustisk forskning lämpligen skulle kunna utföras vid institutionen, eller om forskningsverksamheten helt borde äga rum vid universitet, högskolor eller andra forskningsinstitut. Slutligen bör undersökas, huruvida till institutionen bör knytas en medicinsk-kirurgisk avdelning för behandling och observation.

Därest en institution av nu angiven karaktär finnes böra komma till stånd, torde noggranna beräkningar göras i frågan om kostnaderna för anskaffande av erforderliga lokaler och utrustning ävensom beträffande personallöner och andra löpande utgifter, varvid förslag till personalförteckning samt avlönings- och omkostnadsstater böra upprättas.

Ett särskilt spörsmål, som de sakkunniga böra utreda, är frågan om statsunderstöd och statskontroll vid anskaffande av ljudförstärkningsapparater åt hörselsvaga . . .»

Av direktiven framgår icke (med undantag av satsen »likaledes böra de spörsmål, som sammanhånga med yrkesdövheten, noga beaktas.»), huruvida till kommitténs uppdrag hör att med teknisk och vetenskaplig hjälp söka frambringa bättre skyddsmedel mot dövhet för arbetare, som i sitt arbete utsättas för ihållande buller eller skakningar från maskiner eller tryckdrivna verktyg. Utsatta för bullerskador äro framför allt nitare vid skeppsvarv, smeder, kopparslagare, vissa textilarbetare, arbetare i spikfabriker, vid gjutgodsrensning, i anrikningsverk samt vid bankningsmaskiner i skofabriker. Denna uppräknig av arbete med ihållande buller får inte anses vara uttömmande.

Det är ganska givet, att en arbetare med nedsatt hörsel har betydligt svårare att uppfatta tillsägelser angående arbetets gång eller att uppfatta varningsrop för hotande fara. Det senare är ett allvarligt handikap, speciellt vid skeppsvarven, där olycksfallsriskerna äro betydande. I hemmen kan en arbetare med nedsatt hörselförmåga inte föra ett samtal i vanlig samtalston, radio, teater samt föredrag kunna inte avlyssnas utan hjälpmedel. Ur dessa synpunkter är det enbart tacknämligt, att en utredning, som avser att skapa hjälpmedel åt de hörselsvaga, kommit till stånd. Men samtidigt med detta bör det vara ett minst lika stort samhällsintresse att söka frambringa hjälpmedel av förebyggande art mot yrkesdövheten. Visserligen finns det vissa skyddsmedel, öronproppar o. d., men hitintills ha inga av dessa visat sig vara synnerligen effektiva, ej heller särdeles lämpliga, vilket inneburit att arbetarna varit mindre intresserade av att använda desamma. Vidare saknas bestämmelser som förplikta arbetsgivare att tillhandahålla skyddsmedel åt arbetare, där risk för hörselnedsättning föreligger.

För de unga skulle det vara av mycket stort värde, om de redan, då de inträda i produktionen för att göra sin insats, kunde utrustas med effektiva skyddsmedel och därmed undgå den kroppsliga defekt som dövhet utgör.

Med vad här anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att direktiven för kommittén för dövhetens bekämpande utvidgas till att omfatta även de här ovan anförda synpunkterna.

Stockholm i januari 1948.

Gunnar Dahlgren.

Gunnar Adolfsson.